

Ceļvedis skolotājam

Informācija par tematu

Latviešu valoda. **7.2. Es, mani draugi un draugu draugi.** Kā iedala teikumus pēc uzbūves? Ko ievēro, rakstot neformālu vēstuli?

Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti: LV.9.1.1.5.; LV.9.3.1.7.

Mācību līdzekli ieteicams izmantot saistībā ar **“Latviešu valoda 1.–9. klasei” mācību priekšmeta programmas paraugu.**

Temats ir iekļauts izdevumā “Latviešu valoda 7.–9. klasei”. Mācību līdzeklis. ISBN **978-9934-597-24-4.**

Mācību līdzekli Eiropas Sociālā fonda projektā “Kompetenču pieeja mācību saturā” izstrādāja Daugavpils Universitāte.

Autore: **Iveta Viduša.**

Māksliniece: **Marta Jurjāne.**

© Valsts izglītības satura centrs | ESF projekts Nr.8.3.1.1/16/1/002

Kompetenču pieeja mācību saturā



Tematā iekļautie mācību materiālu piemēri un ieteikumi to izmantošanai

Temata atsegums skolēnam	Skolēns iepazīstas, kādas prasmes apgūs un kādus uzdevumus veiks, lai tās apgūtu. Temata apguves laikā skolēnam var ieteikt ik palaikam ieskatīties temata atsegumā un, piemēram, izmantojot krāsas vai pasvītījumus, atzīmēt, kuras no prasmēm jau apgūtas, kurām jāpievērš uzmanība, kuras apgūvē nepieciešams skolotāja atbalsts u. tml. Mācību procesa laikā skolēns lapā atzīmē, kuru uzdevumu ir izpildījis pilnīgi vai daļēji. Temata atsegumu iespējams izmantot, lai veidotu skolēna sociāli emocionālo mācīšanos, pārrunājot, kurus uzdevumus veica ar prieku, kuru izpildei bija nepieciešama koncentrēšanās, sevis pārvarēšana, kurus pildītu citādi, tos veicot atkārtoti.
Uzdevumi/vingrinājumi "Salikts sakārtots un salikts pakārtots teikums"	Šie ir zināšanu konstruēšanas uzdevumi par saliktu sakārtotu teikumu (SST) un saliktu pakārtotu teikumu (SPT). Sasniedzamais rezultāts – atšķirt SST un SPT, jēgpilni tos izmantot savu tekstu veidošanā. • 1. uzdevumu kopa "Salikts teikums" aktualizē skolēna iepriekšējās zināšanas par saliktu teikumu, lai uz tām varētu balstīt padziļinājumu. • 2. uzdevumu kopa "Salikta sakārtota un salikta pakārtota teikuma uzbūve" veltīts sakārtojuma un pakārtojuma sintaktiskajām attieksmēm saliktā teikumā. • 3. uzdevumu kopa "Salikta sakārtota un salikta pakārtota teikuma kopīgās un atšķirīgās pazīmes" noskaidro salikta teikuma veidu atšķirības, galvenokārt salīdzinot to pazīmes. • 4. uzdevumu kopa "Salikta sakārtota un salikta pakārtota teikuma lietojums tekstā" vērsts uz to, lai skolēni mērķtiecīgi veido dažādus saliktus teikumus. • 5. uzdevumu kopa "Atgādnē veidošana par saliktu sakārtotu un saliktu pakārtotu teikumu" paredzēta, lai skolēns pēc noteiktiem kritērijiem veido un pabeidz atgādni par SST un SSP teikumu. • 6. uzdevumu kopa veicina skolēnus veidot teikumus par noteiktu tematu un pārī ar klasesbiedru analizēt tos pēc salikta teikuma veidu pazīmēm. Augstāks līmenis. Skolēns pats atrod tekstu par draudzību un izmanto to, lai veidotu uzdevumus (jārēķinās, ka tekstā iespējami arī jaukti salikti teikumi, tāpēc iepriekš jānoskaidro, ar ko tie atšķiras no SST un SPT). Izveidotos uzdevumus ieteicams dot klasesbiedram, kurš strādāja ar citu fragmentu, tādējādi skolēns būs veicis darbu ar abiem fragmentiem.
Atgāadne "Salikts sakārtots un salikts pakārtots teikums"	Atgādnē skolēns apkopo iepriekšējās zināšanas par SST un SPT, papildina atgādni, lai strukturētu zināšanas par teikumu uzbūvi, saistītālvārdiem, pieturzīmju lietojumu saliktos teikumos.
Atgāadne "Formāla un neformāla vēstule"	Atgādnē norādītas formālās un neformālās vēstules atšķirības, kā arī doti soļi vēstules rakstīšanai, lai skolēns varētu patstāvīgi organizēt savu darbu.

**Uzdevumi/vingrinājumi
"Gatavošanās
diskusijai, tās norise
un kopsavilkums"**

- **1.uzdevums** "Jēdzieni diskusijā" orientēts, lai skolēns labāk izprastu, kādi uzdevumi viņiem jāveic diskusijas laikā un pēc tās, tāpēc ieteicams vispirms apspriest un definēt jēdzienus *problēma, analīze, secinājums un kopsavilkums*.
- **2.uzdevums** "Gatavošanās diskusijai *Kā atšķiras draudzība reālajā vidē un internetā?*" liek skolēnam apzināties, ka pirms jebkuras diskusijas ir jāsagatavo jautājumi un katram pašam ir jāatbild uz tiem.
- **3. uzdevuma** "Diskusijas *Kā atšķiras draudzība reālajā vidē un internetā?*" temats un jautājumi paredzēti konkrētajai diskusijai, savukārt lomu sadalījums izmantojams jebkuram tematam jebkurā mācību priekšmetā – piemēram, fizikā valodnieka vietā būs fiziķis, matemātikā – matemātiķis utt. ar konkrētiem uzdevumiem.
- **Lomas un uzdevumi grupā.** Skolēni paši vienojas par lomu sadali, ņemot vērā, ka ikvienam ir jāizspēlē **visas** lomas un jāizpilda **visi** lomu uzdevumi. Diskusijai veidi 2 vai 3 grupas (tas atkarīgs no skolēnu skaita klasē); pārējie skolēni grupā ir diskusijas dalībnieki. Lai skolēni precīzi veiktu to, kas viņa lomai ir prasīts, vispirms kopīgi izlasa darbu aprakstu un vārdu nozīmes skaidrojumus, pasvīturo darba aprakstā atslēgvārdus; pārrunā, vai ir sapratuši, kas katrā lomā darāms un kādam jābūt rezultātam.
- **4. uzdevumā** "Diskusijas *Kā atšķiras draudzība reālajā vidē un internetā?* kopsavilkums" shēmu var izmantot arī citu diskusiju vai citu informatīvu tekstu kopsavilkuma rakstīšanai. Pēc tās uzrakstīšanas skolēnu rosina rakstīt neformālu e-pasta vēstuli kādam draugam, kurš nav klasesbiedrs, lai iepazīstinātu viņu ar atziņām par draudzību, kuras gūtas diskusijā. Pēc vēstules uzrakstīšanas un nosūtīšanas klasē vienojas, kā skolēni informēs par atbildes saņemšanu, atgriezenisko saiti u. tml.

Mācību līdzekļos izmantotā literatūra un resursi

1. Beļickis, I., Blūma, D., Koķe, T., Markus, D., Skujiņa, V., Šalme, A. *Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2000.
2. Blinkena, A. *Latviešu interpunkcija*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2009.
3. Bušs, O., Joma, D., Kalnača, A., Lokmane, I., Markuss, D., Pūtele, I., Skujiņa, V. *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca*. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2007.
4. Guļevska, D., Miķelsone, A., Porīte, T. *Pareizrakstības un pareizrūnas rokasgrāmata*. Rīga : Avots, 2002.
5. Kūlis, Ē. *Mākoņu ielas BMX*. Rīga : Jumava, 2015.
6. Laukmane, M. *Piezvani Adrijai Elzai!* Rīga : Zvaigzne ABC, 2015.
7. Skujiņa, V. *Latviešu valoda lietišķajos rakstos*. Rīga : Zvaigzne ABC, 1999.
8. Skujiņa, V., Anspoka, Z., Kalnbērziņa, V., Šalme, A. *Lingvodidaktikas terminu skaidrojošā vārdnīca*. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2011.
9. *Tēzauris* [tiešsaiste]. Mākslīgā intelekta laboratorija, 2009–2020. [skatīts 2020. g. 17. janv.]. Pieejams: www.tezaurs.lv
10. *Virtuālā draudzība ir īsta, tikai citāda. Kas par to jāzina?* [tiešsaiste] Rīga : Latvijas Avīze [skatīts 2020. g. 17. febr.]. Pieejams: <http://www.la.lv/video-infografika-virtuala-draudziba-ir-ista-tikai-citada-kas-par-to-jazina/>